

Ovadila ga je policistu, in siromak je moral po bergljah za njim. In kje se je to zgodilo? V Gradu in sicer na temelju § 2. zakona o vlačugarstvu! In to v XX. stoletju!

Koroška in tuji. Koroški deželni zbor je zvišal koroški deželni zvezi za pospeševanje prometa s tuji subvencijo od sedanjih letnih 500 K na 4000 K. Tuji donosajo na leto Koroški do 7 $\frac{1}{2}$ mil. kron.

V Zagrebu je umrl ravnatelj mešč. šole v Slunju in pisatelj Ivan Devčić.

Ustrelil se je v Gradu preteklo soboto 18 letni trg. akademik Jožef Roškar iz Ptuja.

Šolsko zdravstvo.

Prvi avstrijski shod proti alko-holu je zboroval te dni na Dunaju. V seji dne 13. t. m. so dali delegati posameznih dežel poročila o razširjenosti in zatiranju alkoholizma v avstrijskih deželah. Protialkoholsko gibanje se širi med vseučiliško mladino ter obeta mnogo dobrega. Na zadnjem protialkoholistiškem shodu v Pragi je bila izgovorjena značilna beseda: "Alkohol ni ne nemški ne češki, ampak strupen." Osnovana je bila češko-slovanska zveza abstinentov, v kateri so združena vsa češka abstinentna društva. Tudi slovensko dijaštvo se je poprijelo agitacije proti alkoholizmu. V Ljubljani imamo društvo slovenskih abstinentov. Naše društvo je, da se to gibanje pri nas razširi in da dobi mnogo privrženec. Uspešen boj proti alkoholizmu bi imel gotovo blagodejne posledice na naše družabno življenje in bi mnogo pripomogel k saniranju naših političnih razmer. Dobrodejen vpliv abstinentnega gibanja na gospodarsko in politično življenje naroda opazujemo lahko najlepše na Norveškem, Danskem in Finskem, katere dežele si moramo vzeti za zgled.

Serum proti tuberkulozi je baje iznašel francoski profesor Lannelongue. Poizkusi so imeli ugoden uspeh pri bolnikih, pri katerih ni bila jetika še premočno razširjena.

Lek proti koleri. Prof. Kolle, ravnatelj zavoda za preiskovanja kužnih bolezni v Bernu (Švici), je naznanil, da je delal v tem zavodu na živalih poizkuse s serumom proti koleri. Poizkusi so se dobro obnesli. V Petrogradu bodo poizkušali novi lek. Prof. Kolle pripravlja poročilo o svojih izkušnjah in poizkusih.

Razgled po šolskem svetu.

Slovenska učiteljica v Ameriki. Calumet je dobil prvo slovensko učiteljico. V javni šoli v Tamaraku je pričela poučevati gospodična Nežica Agnčičeva, hči ameriškega Slovence Štefana Agniča.

Grof Lev Tolstoj je bil imenovan za člana petrogradskega vseučilišča. Naučni minister je to izvolitev potrdil.

Za ljudske izobraževalne namene je zapustil v Stockholmu umrli švedski veletržec Sunnerdahl nad 5 milijonov kron. Naročil je, da se iz tega denarja ustanovijo po deželi šolske kolonije, v katerih bi se naj otroci izobraževali v kmetijstvu in drugih praktičnih poklicih.

Z gospodarskega polja.

Pisemske znamke. V smislu odredbe c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 38. marca t. l., št. 12607/P, drž. zakonika št. 66 iz leta 1908., neha veljavnost pisemskih znamk prejšnje izdaje z 31. oktobrom t. l. in je zaradi tega od 1. novembra t. l. naprej dovoljeno rabiti za frankovanje edino le pisemske znamke nove izdaje. V svrhu nadaljnjega olajšave prehoda med prejšnjo in novo izdajo je poštним uradom dovoljeno nerabljene pisemske znamke prejšnje izdaje od 1. novembra 1908. do konca t. l. zamenjevati s pisemskimi znamkami nove izdaje brez plačila ter od 1. januarja 1909. naprej do preklica proti vplačilu pristojbine od 1 vinarja za znamko.

Za vodne zgradbe, kanale in regulacijo rek. Ministrski svet je imel dne 16. t. m. sejo, v kateri je sklenil državnemu zboru predložiti zakonski načrt, po katerem se dovoljuje vladi 500 milijonov v kredita za vodne zgradbe, kanale in regulacije rek. Porabiti se ima ta denar v 15 letih.

Razmerje med poljedelstvom in industrijo. Dunajsko kulturno politično društvo se je poprijelo veliko obetajočega dela na skupno korist poljedelstva in industrije. Name-rava sklicati v kratkem veliko anketo zastopnikov poljedelstva, industrije in obrtnikov. Anketa bo imela namen zbrati material, da se razmerje teh treh skupin producentov spravi v soglasje. Anketa bo omogočila temeljit kontradiktorni razgovor med zastopniki industrije in poljedelstva, med zastopniki industrije in denarnih organizacij ter se bo pečala z vprašanjem o uvedbi statistike v industrijski produkciji. Ta statistika je potrebna, ker nam daje zanesljivo temelj za zdravo trgovsko politiko in gospodarsko zakonodajstvo. Sedaj imamo v Avstriji samo statistiko o poljedelskih produktih.

Zemljiški davek. V Avstriji pride na glavo vsako leto zemljiškega danka po 207 kron, na Ogrskem po 348 K, na Nemškem po 084 K, v Angliji po 045 K, na Francoskem 258 K in v Italiji 285 K.

Česen, ki smo ga pozabili jeseni na vrtu v zemlji, ga izkopljemo spomladi, presadimo posamezno in rastel bo dalje in služil nam bo k solati in v jedila kot začimba. Ta tudi naredi sad v zemlji. Zelena njegova bilka (listi) imajo prijeten duh.

Pletna vrba se sadi s potaknjenci v postu. Sadike, po 2 dm dolge, s 4 popki sadimo v rahlo, opleto vlažno zemljo, 2 dm narazen v lepe vrste. Prvo leto jo opletemo dvakrat, potem jo prepustimo samo sebi. Vsak šolski vrt naj bi imel eno dolgo leho te koristne vrbe, rdeče in rumene. Obeljene sortirane šibe so prodajo povsod, kjer je že uvedeno pletarstvo.

Divji kostanj (plod) se pri nas še premalo uvaža. Jeseni meseca oktobra ga nabereimo in takoj posamezno po 2 dm v rahlo opleto zemljo vsadimo $\frac{1}{2}$ dm globoko. Kali v vsaki zemlji. Spomladi hitro odraste. Šolski vrt naj ne bo brez par sto njegovih sadik. Plod sam je za svinjsko pičo, olupljen plod, suh nastrgan, daje lek proti želodčnemu krču.

Kamilica, bela polna, uspeva lepo in bujno v posodah na oknih več let. Sadimo jo s potaknjenci meseca marca v lonce. Zraste do $\frac{3}{4}$ m visoko. Cvetje polno, nežnobeelo daje pravi kras oknu in vrtu. Na vrt v dobro zemljo presajena uspeva bogato. Oseblo, porumenelo cvetje posušimo na zraku in shranimo v papirju na suhem. Nje čaj je posebno sredstvo proti mrzlici in krvnim boleznim posebno za nežni spol. Nobena gospodinja ne bodi brez nje. Vrtnarji jo rabijo za najlepše šopke. Suho prodajajo lekarničarji.

Domači pepel daje vrtnicam in še bolj sadnemu drevmu osobito v težki ilovnati zemlji močno gnojilo. Potresamo ga v oktobru in v novembru ob deževnem vremenu krog teh rastlin.

Vinska kriza v Istri. Letos je prvo leto po odpravi nesrečne vinske klavzule med Avstro-Ogrsko in Italijo, da je nastala v Istri resna vinska kriza. Lanska vinska letina je bila v Istri srednje vrste ter se je mislilo, da se bo vino ob primernih cenah razprodalo kakor prejšnja leta. Toda prišlo je drugače. Iz statističnih podatkov je razvidno, da je v Istri še 150.000 hl nerazprodanega lanskega vina. Danes ponujajo v Istri vino bolj vrste po 20 do 24 K, slabše pa po 10 do 12 K za hl. Tako nizkih cen se ne spominjajo niti najstarejši vinorejci. Zdi se, da se vračajo stari časi, ko je bilo vino bokal po 2 do 3 krajcarje. Danes se v Istri splošno računi s tem, da je vsak vinorejec, ki prodaja vino izpod 10 do 12 vin. liter, na realni izgubi. Toliko najmanj velja njega vsak liter, preden ga ima v sodu.

Trgatev na Goriškem je končana. Trta je dala nenadno dosti vina. Povsod je vina v izobilju. Le bojijo se vinogradniki, da ga je toliko, da ne bo mogoče vsega razpečati.

Koliko zlata in srebra se pridobiva v Avstriji. Glasom statistike, ki jo je izdalo ministrstvo za javna dela o rudarstvu, se je pridobilo leta 1907 v Avstriji 307.109 metrskih stotov zlate rude v vrednosti 615.926 kron, za 60.000 K manj kot l. 1906. Srebrne rude se je dobilo 133.804 metrskih stotov, v vrednosti 2.798.149 kron. Produkcija zlata je v privatnih rokah in skoraj vsa na Češkem, namreč 99,87 %, dočim se je ostalih 0,13 % pridobilo v Solnogradu. Tudi produkcija srebra, ki jo ima v rokah erar, je večina na Češkem, namreč 99,37 %, na Tirolskem pa 0,63 %.

Raznoterosti.

Najdražji otrok na vsem svetu je brezdomno sedaj triletni ruski prestolonaslednik Aleksij. Takoj ob njegovem rojstvu je državni svet nakazal v državnem proračunu na leto 8 milijonov kron za prinčeve osebne potrebe. Največ te vsote se porabi za zavarovalnino, ker je prestolonaslednik zavarovan za 8 milijonov kron. Tudi za straže, detektive in tajno policijo za prinčovo varnost se izdajo na leto vsote, od katerih bi lahko nad sto rodovin brezskrbno živelo. Ko doseže princ 15. leto, se apanaža zviša.

O japonskem gledališču. V japonskem gledališču sede gledalci po tleh in imajo pri sebi svoje jelo; če se koga poloti glad, razprostre pred sabo jelo in začne hrustati povsem komodno. Otroci se slačijo in oblačijo, odrasli pušijo, spe, jedo se hlade. Tukaj se mešajo vsi stanovi, bogati in siromašni, svilene bluze s preprostimi srjajami, mlade devojke in žene, ki doje deco. Vzlic veliki množici posestnikov vzdih ni nikdar neznošen. Igre imajo po 14 do 15 dejanj, predstave pa trajajo običajno 1 ali dva dni. Igra se srednje dobro. Umetniško razvit pa je ples, igrali pa so do nedavnega časa ali sami moški ali same ženske, šele od najnovejše dobe so igralske družbe mešane.

Nova znanost. Vseučiliški profesor v Parizu Binet je začel javno predavati o novi znanosti, namreč o takozvani "hiromantiji" t. j.

znanost, kako iz oblike rok in prstov spoznati značaj človeka. Po njegovi teoriji pričajo prstikavi in skrivljeni prsti hudoben značaj. Predolgi prsti izdajajo raztresenega človeka, prekratki pa nagli temperament in strastno nrv. Primerno dolgi prsti pričajo o živahnem in poštenem značaju, dočim se na suhih prstih izdaja egoističen človek.

Policijski svetnik za socialne demokrate. V Solnogradu umrli vpokojeni policijski svetnik Friderik Hardenroth je v svoji oporoki zapustil socialnodemokratski stranki 200 kron.

Italijanov je v Dalmaciji po zadnji uradni statistiki 15.279.

Najmlajši urednik je 9letni Henry Campbell, ki izdaja v Trontonu (Ohio) svoj časopis pod imenom "Boys Ocon Paper". Ta otroški časopis čitajo v mnogih državah. Sedaj je prišel mladi "šef redakter" v Novi Jork, da prouči uredništva velikih časopisov, ker misli svoj časnik izpremeniti v dnevnik. Sedaj je njegov časopis skromen, ker mu znaša letna naročnina le 5 centov.

Listnica uredništva.

Prijatelj: § 7. državnega zakona z dne 20. junija 1872. l., drž. zak. št. 86, pravi: Kdor na kakšni šoli poučuje verouk, ta je v izvrševanju svoje učiteljske delavnosti pod disciplinarnimi predpisi šolskih zakonov. — § 5. drž. zak. zakona z dne 14. maja 1869. l., drž. zak. št. 62, pravi: Verski učitelji, cerkvena oblastva in verske družbe morajo izpolnjevati šolske zakone in tiste ukaze, ki jih po teh zakonih izdajajo šolska oblastva. — Potemtakem velja tudi za verskega učitelja § 30. šolskega in učnega reda, ki pravi, da ne sme noben učitelj brez zakonite opravičbe pouka prekiniti, odložiti ali prikražati, niti učnega časa kako drugače prenameriti. Po določilu § 34 istega šolskega in učnega reda pa je dolžnost voditelja posebno skrbeti, da se šolski red natanko izpolnjuje. — Iz vsega tega razvidite, kaj Vam je storiti! — Drugo porabimo o priliki. — J. K. P. g.: Obrnili smo se glede Vašega vprašanja do zaupnika na Štajerskem, pa še nismo dobili odgovora. Potrpajte kakor moramo mi! — Ivan Žagar na Dobravi pri Kropi: Potrpujemo, da niste z notico "Kaj je z nadučiteljskim mestom v Kamni gorici" v nobeni zvezi, da je torej tudi niste pisali. — J. Č. v T.: Konec poročila o zborovanju v Pragi priobčimo prihodnjč.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1812. Kranjsko. 179 1—1
Na trirazredni ljudski šoli v Dragatušu se razpisuje učno mesto v stalno popolenje.
Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 22. novembra 1908.
C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju, dne 22. oktobra 1908.

Št. 1398. 180 1—1
Na dvorazredni ljudski šoli v Ihanu je stalno oddati izpraznjeno učno mesto z zakonitim prejemki.
Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 28. novembra 1908.

Prosilci za stalno nameščenje, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, morajo dokazati z državno-zdravniškim izpričevalom, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet Kamnik, dne 22. oktobra 1908.

Št. 1399. 181 1—1
Na trirazredni ljudski šoli v Kamniku je stalno oddati izpraznjeno učno mesto z zakonitim prejemki.
Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 28. novembra 1908.

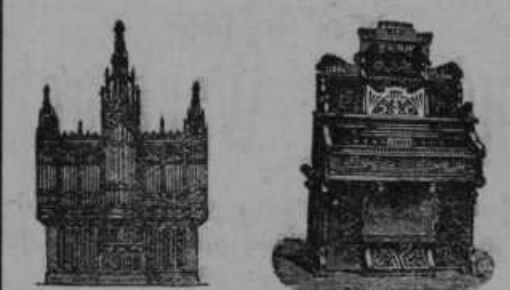
Prosilci za stalno nameščenje, ki še niso stalno nameščeni na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, morajo dokazati z državno-zdravniškim izpričevalom, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet Kamnik, dne 22. oktobra 1908.

Odlikovane z zlatim zaslužnim križem s krono.

C. kr. privil. tovarne

orgelj in harmonijev
Jan Tuček, Kutna gora
(Češko) 25 26—23

stavi in dobavlja orglje vseh velikosti, sistemov in slogov, harmonije s stiskalnimi in sesalnimi sistemom (Cottage-orglje), klavirje in pianino najmodernejših konstrukcij.
3 do 5letna garancija. Ustanovljene l. 1869.
Nizke cene. Tudi na obroke.
Tovarna je postavila že nad 6000 instrumentov.
Ilustrirane prospekte orgel, cenike harmonijev in klavirjev gratis in franko.

✱ Za šolske slavnosti ✱ ob cesarjevi 60letnici

priporočila podpisane:

1. Slavnostni red za proslavo cesarjeve 60letnice v ljudski šoli. Cena 1 K, h.
2. jub. knjižico „Iz življenja našega cesarja“. Cena izv. 24 h, 50 izv. 9 K, 100 izv. 16 K.
3. podobno Njega Veličanstva presvetlega cesarja ob 60letnici s primernim besedilom. Cena 1 kom. 6 h, 100 kom. 5 K.
4. spevolgro „Slava domovini!“ Cena partituri 3 K 20 h, besedilo pesmi 12 h, deklamacijam 16 h.

Anton Kosi,
Središče, (Štajersko).

178 6—2

Naročajte in priporočajte šolske zvezke slovenskega izdelka!

Založnik A. Slatnar v Kamniku.

Zaloga v Ljubljani pri V. Kenda,
V. Petričiču, Fr. Igliču in dr. ter pri
trgovcih po deželi. 147—12 (9)

Anton Šarc Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.
Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prtji, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezanine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.
Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:
Kolodvorske ulice št. 8.

175 52—2

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživljenja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na službini, pokojnini, ženitveni kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.
Zavarovani kapital . . . K 1053.737.339 88
Zavarovalnine . . . „ 8.090.621 62
Izplačane škode in kapitali leta 1905 . . . „ 4.361.283 89
Rezervne in poroštevne zaloge . . . „ 34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradniški in zastopniški) . . . „ 2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva . . . „ 34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905 . . . „ 206.296 40
V vsem pa doslej . . . „ 1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za . . . „ 3.004.509 80
V 37letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade . . . „ 87.176.383 75

Vsa pojasnila daje 22 26—23

General. zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,
Gospodske ulice št. 12.